

ประเทศในเอเชียควรทบทวนหนทางปฏิบัติต่อธรรมาภิบาลดิจิทัล

เรียบเรียงและวิเคราะห์โดย พ.ท. อัครชัย หนูหนักัด

สถาบัน Chatham House ซึ่งเป็น Think Tank ของอังกฤษได้อธิบายถึง “ประเทศในเอเชียควรทบทวนหนทางปฏิบัติต่อธรรมาภิบาลดิจิทัล” สรุปลงได้ดังนี้

รัฐบาลในเอเชียต่างจดจ่ออยู่กับการควบคุมและเฝ้าติดตามในโลกดิจิทัล แทนที่จะคำนึงถึงสิทธิพลเมือง ในปี 2019 รัฐบาลในเอเชียต่างได้เรียนรู้เกี่ยวกับ “ธรรมาภิบาลดิจิทัล” ซึ่งไม่ใช่บทเรียนในเชิงบวกในทุกเรื่อง การประท้วงอย่างยาวนานที่ฮ่องกงและอินเดีย เกิดขึ้นโดยคนหนุ่มสาวทั่วไป และขับเคลื่อนโดย “โซเชียลมีเดีย” แสดงถึงพลังที่ไร้การควบคุมของโลกเสมือนจริง จึงไม่แปลกที่รัฐบาลดังกล่าวเลือกที่จะถอยมาสู่ออนไลน์ แทนที่จะนำพาประชาชนไปสู่ “นโยบายดิจิทัลสาธารณะ” ที่เคารพความเป็นส่วนตัว ความเชื่อมั่น ความปลอดภัย และเป็นส่วนขับเคลื่อนไปสู่ธรรมาภิบาลดิจิทัล ซึ่งธรรมาภิบาลดิจิทัลของเอเชียกำลังถูกทำให้แตกออกโดยบรรทัดฐานโลก และแปรเปลี่ยนเป็นตัวแบบที่คล้ายกันอย่างมาก (1) “China Model” หรือ The Great Firewall ที่มีต้นแบบจากจีนจะทำการสอดแนมพลเมืองในทุกวัตถุประสงค์ รวมถึงตรวจสอบสิ่งผิดปกติก หากตรวจพบจะถูกดำเนินการทันทีที่มีการใช้ในเวียดนาม เมียนมา กัมพูชา ลาว และ (2) “China-light” ที่เกิดขึ้นไม่นานนี้ ที่เลียนแบบมิติในการควบคุมของ The Great Firewall มีการใช้ในสิงคโปร์ อินเดีย อินโดนีเซีย และไทย การจัดการกับภัยคุกคามทางดิจิทัลกระทำผ่านสองตัวแบบนี้แตกต่างกันไปตามความเข้มข้น ขอบเขต ความเชื่อของรัฐที่จะกำหนดบทบาทของฝ่ายความมั่นคง โซเชียลมีเดีย และการปกป้องสิทธิพลเมือง ทศวรรษที่ผ่านมา รัฐบาลในเอเชียต่างพูดถึงการเปิดกว้างการใช้ อินเทอร์เน็ต ซึ่งคำพูดเหล่านี้กำลังจางหายไป และมีความพยายามในการจำกัดพื้นที่ทางดิจิทัลจากสงครามการค้าระหว่าง สหรัฐฯ - จีน ที่ทำให้อุปกรณ์ดิจิทัลกำลังถูกจำกัดอยู่ในพื้นที่ของ สหรัฐฯ - จีน ดังนั้น การแตกออกของธรรมาภิบาลดิจิทัล จึงเป็นอุปสรรคต่อการสร้างธรรมาภิบาลและมาตรฐานของโลก

ภูมิภาคทางดิจิทัลของเอเชีย (1) รัฐบาลในเอเชียต่างกำลังแทรกแซงพลเมืองของตนในการใช้ชีวิตประจำวันด้วยเทคโนโลยีสอดแนม การระบุชื่อ การจดจำใบหน้า เพื่อติดตามความเคลื่อนไหวได้ถูกใช้กันอย่างแพร่หลาย โดยมีจีนเป็นแหล่งของเทคโนโลยี ความรู้ และเทคนิคต่าง ๆ ขณะที่อินเดียพยายามเลียนแบบ จีน เช่นเดียวกับหลายประเทศในเอเชียที่กำลังดำเนินตามจีนในการรวบรวมข้อมูลพลเมืองให้อยู่ภายในประเทศ และต่อต้านการนำข้อมูลออกนอกประเทศ หลังยุคของ Edward Snowden มีความกังวลถึงความเสี่ยงทางไซเบอร์ จึงเป็นเหตุผลว่าทำไมหลายรัฐบาล จึงสร้างรั้วปกป้องข้อมูลผู้บริโภคในประเทศ อย่างไรก็ตาม รัฐบาลในเอเชียยังให้ความสนใจน้อยต่อการปกป้องข้อมูลผู้บริโภคจากวิธีการที่ผิดของบริษัทภายในประเทศ สำหรับมาตรฐานโลกยังคงวิวัฒนาการต่อไป ในระดับภูมิภาคผ่าน ASEAN, APEC ในประเด็นด้านความเป็นส่วนตัว ธุรกรรมการเงิน การเก็บ และจัดการข้อมูล ซึ่งบริษัทเทคโนโลยียักษ์ใหญ่ รูปแบบการให้บริการ และแนวทางระดับภูมิภาค ควรดำเนินการให้สอดคล้อง และเกิดผลประโยชน์ร่วมกัน (2) ชาวพลอมและลัทธิสุดโต่ง เป็นปัญหาสำคัญของเอเชีย แทนที่จะค้นหาแหล่งของปัญหา

สิงคโปร์กลับเปลี่ยนค่านิยมของชาวพลอม หรือ จีน อินเดีย และศรีลังกา เลือกที่จะปิดการใช้งานอินเทอร์เน็ต และบริษัทเทคโนโลยียักษ์ใหญ่ ครัวมีส่วนรับผิดชอบสำคัญทั้งนโยบายและรูปแบบการให้บริการ อย่างไรก็ตาม ชัดความสามารถในการบังคับใช้กฎระเบียบควบคุมของรัฐบาลในเอเชียส่วนมากยังอ่อนแอ รวมถึงการจัดการเหตุวิกฤติ (3) “การก้าวสู่ดิจิทัล (Digitalization)” ซึ่งทั้งหมดไม่เกี่ยวกับการสอดแนม โดยเฉพาะ “Fintech” เป็นประเด็นสำคัญของเอเชีย ที่ต้องสร้างการมีส่วนร่วม ฮ่องกง สิงคโปร์ กำลังออกใบอนุญาตธนาคารดิจิทัล ระบบ Unified Payments Interface ของอินเดีย และ BAT (Baidu, Alibaba, Tencent) บริษัทการค้าสัญชาติจีน ที่ทำลายระบบการค้า การจ่ายเงินแบบดั้งเดิม อย่างไรก็ตาม ดูเหมือน Fintech จะตอบสนองต่อตลาดชนชั้นกลาง การสร้างการมีส่วนร่วมจึงต้องอาศัยการสนับสนุนจาก NGOs รัฐบาลท้องถิ่น และบริษัทขนาดเล็ก เพื่อสร้าง Digitalizing Microfinance ส่งผ่าน Fintech ให้ทั่วถึงในทุกชนชั้น และ (4) การสร้าง “อัตลักษณ์ดิจิทัล (Digital Identity)” ของเอเชีย เป็นสิ่งจำเป็นในการสร้างบรรทัดฐานที่นำไปสู่การสร้างธรรมาภิบาลดิจิทัล ดังที่เอเชียประสบความสำเร็จกับการสร้างธรรมาภิบาลของการค้าและภูมิภาคผ่าน “Regional Comprehensive Economic Partnership: RCEP” และ “Comprehensive and Progressive Agreement for Transpacific Partnership: CPTPP”

Chatham House สรุพบว่า ประเทศในเอเชียควรหันมาร่วมมือกันในการสร้างความหวังและศักยภาพของการก้าวสู่ดิจิทัล ผ่านนโยบายที่ให้ความสำคัญกับประชากรกว่า 3.8 พันล้านคนของเอเชีย

สำหรับประเทศไทย ควรให้ความสำคัญกับการสร้างธรรมาภิบาลดิจิทัล ที่ขับเคลื่อนโดยทุกภาคส่วน เพื่อใช้ดิจิทัลในการสร้างโอกาสทางสังคมและขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ตลอดจนแสวงหาความร่วมมือในการสร้างธรรมาภิบาลดิจิทัล ให้เกิดขึ้นในระดับภูมิภาค สำหรับกองทัพไทย ควรเป็นส่วนหนึ่งในการสร้างความมั่นคงทางดิจิทัล และสนับสนุนการสร้างธรรมาภิบาลดิจิทัล ให้เกิดขึ้นกับหน่วยงาน ประเทศและภูมิภาค